

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.



Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.



MIRA

Leto XX.

V Celovcu, 18. julija 1901.

Štev. 29.

Gesäftsjahr: U 944/1.

Im Namen Seiner Majestät des Kaisers!

Das 1. Bezirksgericht Klagenfurt hat über Anklage des Dr. Josef Haas als Privat-Anklägers gegen Ivan Terselic wegen Übertretung nach Art. III. des Gesetzes vom 15./10. 1868, Nr. 142 Rgbl., in Anwesenheit des Dr. Abuja als Vertreter des Privat-Anklägers, des Verteidigers Dr. Kraut, nach der heute durchgeführten Hauptverhandlung auf Grund des vom Ankläger gestellten Antrages auf Schuldbpruch und Bestrafung des Angeklagten zu Recht erkannt: Der Angeklagte Ivan Terselic, 55 J. alt, ledig, Redacteur, ist schuldig als Redacteur der in Klagenfurt erscheinenden periodischen Druckschrift „Mir“ das Manuscript des in Nr. 12 vom 21. März 1901 dieses Blattes auf Seite 2 abgedruckten Artikels: „Dobrlivas. Kako so nasprotniki delali pri zanjih voutvah? (Eberndorf. Wie arbeiteten die Gegner bei den letzten Wahlen?)“, in welchem der Privat-Ankläger Dr. Josef Haas in Form einer öffentlichen Anfrage an die Notariatskammer fälschlich beschuldigt wird, er habe sich in der Nacht nach dem Wahltage in Eberndorf (im Februar 1901) an dem unerhörten Toben und Schreien vor der Synagoge in Eberndorf beteiligt — ungeleitet zum Druck befördert zu haben. Demnach schuldig als Redacteur einer periodischen Druckschrift, deren Inhalt den Thatbestand des Vergehens gegen die Sicherheit der Ehre nach § 488 und 493 Stg. begründet, jene Aufmerksamkeit vernachlässigt zu haben, bei deren pflichtmäßigen Anwendung die Aufnahme des strafbaren Inhaltes der Druckschrift unterblieben wäre. Er habe die Übertretung nach Art. III., §. 1 des Ges. v. 15./10. 1868, Nr. 142 Rgbl., begangen, und wird hierfür nach §. 5 des citirten Artikels, unter Anwendung des § 262 Stg., zu einer Geldstrafe im Betrage von zehn Kronen, statt welcher im Uneinbringlichkeitsfalle eine Arreststrafe von 24 Stunden zu treten hat, ferner gemäß § 889 St. G. zum Erlaß der Kosten des Strafverfahrens und Vollzuges verurtheilt und wird über Antrag des Privat-Anklägers gemäß § 39 des Preisgesetzes erkannt, daß dieses Straf-Erkenntnis nach Rechtskraft desselben im Blatte des „Mir“, auf der ersten Seite, auf Kosten des Angeklagten zu veröffentlichen ist.

Klagenfurt, am 18./6. 1901.

Dr. Amlacher m. p.

Kuess m. p.

Tožba nadučitelja A. Dreota v Dobrlivasi zoper kmetico A. Matevžič.

(Tretja obravnava.)

V četrtek dné 11. julija se je pred deželnim sodiščem v Celovcu vršila tretja obravnava o znani zadevi dobrovaškega „golaža“. Obravnava je bila napovedana na 9. uro, pričela se je pa še le ob 3/4 12. Sodišču je predsedoval svetovalec Morič, prisledniki so bili svetovalci Wagner, Delpin in Schmidt. Tožitelja Dreota je zastopal dr. Abuja, obtoženo Matevžič dr. Kraut.

Prebere se zapisnik zadnje obravnave in zapisniki o zaslišanju prič: Primic, M. Riedl, A. Lalkelnik, Fr. Mikic in R. Mohor, ki so se zaslišali v Dobrlivasi in ki izpovedujejo ugodno za Dreota.

Nato se zaslišijo pred sodišče poklicani otroci. ¹ Otroci Uršula Matevžič, Ana Vovk in Fr. Lipič izpovedó na večkratno vprašanje, da je nadučitelj Dreota izrekel besedo golaž; drugi otroci: Jan. Las-

¹ Zaslišali so jih sevé slovenski, a v taki slovensčini, da, kakor je bilo videti, otroci vprašanju večinoma niso razumeli ter zato niso mogli odgovoriti.

nik, Mat. Klinger in Bern. Heselj to utajé in pravijo soglasno, da Dreota te besede ni izgovoril. — Ker priča Heselj pravi, da mu je kaplan Uranšek rekel, da je tretji zakrament golaž, zahteva dr. Kraut, naj se zasliši navzoči kaplan kot prič, da pojasni izpoved Heseljno kot neresnično. — Sodišče ta predlog odkloni.

Dr. Abuja predlaga, naj se prebere tudi uradna opazka, ki jo je napravil sodnik v Dobrlivasi k zapisniku prič. — Dr. Kraut ugovarja temu predlogu, ker so pričé itak tu navzoče. — Dr. Abuja pravi, da niso vse pričé tukaj. — Dr. Kraut izjavlja se zoper to, da se prebere omenjena uradna opazka. — Sodišče odkloni ta predlog dr. Abuje, in predlog, da se preberó zapisniki disciplinarne preiskave, ki jo je vodil velikovški okrajni šolski svet zoper Dreota.

Zagovornik dr. Kraut: Če mož odličnejšega stanú toži ženo iz ljudstva, je to pač čudno. Dreota pravi, da si je moral biti v skrbi za svojo službo. A stvar se je preiskala po njegovi predpostavljani oblasti, ki pa ni storila ničesar zoper njega. In akoravno mu ta oblast ni škodovala, nadaljeval ni samo tožbe, dà, pritožil se je, da je obtoženi naložena kazen še premila, in zahteval je, da se postri. Gotovo pa ni naloga učiteljev, da povzročajo take prizore in da vsled vsake besede, ki jo izgovoré stariši, kar leté k sodišču. Nikakor ni hvale vredno, da se učiteljske pravde tako množijo; kakor hitro se kaj reče zoper učitelja, takoj tožijo, a starišem se s tem jemlje pravica, pritoževati se. To se pa mora zavreči s pedagogičnega stališča, ker učitelji tako pač nikakor ne skrbé, da je med njimi in stariši, med domom in šolo pravo razmerje. A učitelji se za te pomisleke ne brigajo in tožijo tudi tedaj, kedar nimajo prav; saj se je zgodilo, da je učitelj z otroci surovo ravnal, a ko se mu je to reklo, je tožil, sevé pa s svojo tožbo pogorel. Delajo menda tako zavoljo tega, ker mislijo, da uspeh ne more izostati.

V predležézi zadevi se je reklo, da je pri celi stvari udeležena tudi neka stranka in govori se o zunanjih vplivih. To se je vzelo celo v utemeljevanje prve rzsodbe. Če se kaka stranka sumniči takega dejanja, da hoče oškodovati učitelja, moralo bi se za to imeti tehtnih dokazov. A v tem slučaju nasprotniki niso podali niti senco takega dokaza: niso imenovali nobene osebe, ne kdaj

se je vplivalo, káka oseba se je za to pridobila, ali se je vplivalo na mater ali na hčer. — Kdaj se je vplivalo? Ali prej, predno je Ap. Matevžič ono govorila, ali pozneje? Če se je to zgodilo pozneje, tak vpliv ni mogel ničesar prenarediti. Ali kakor rečeno, za tako vplivanje ni nobenega dokaza, marveč vse kaže, da se na nikogar ni vplivalo.

Začelo se je govoriti, da je učitelj govoril ono besedo, a nihče ga ni zatožil. Pač pa se je učitelj tega polastil in je naznanil kmetico. Če bi res kaka stranka to storila in porabila Matevžičevko kot pripomoček za nehvalevredno početje, dala bi ji gotovo zastopnika ob stran tembolj, ker je šlo zoper dolgoletnega zastopnika državnega pravdnika. Pri prvi obravnavi je bila Matevžič brez zastopnika, a ta je dostikrat merodajna. Da se je katehet pobrigal za stvar, je povsem brezpomembno. Mati, ko je bila tožena, se je obrnila do njega. K prvi obravnavi je prišel le na moje posredovanje; ravno tako je na moje posredovanje prišel k drugi obravnavi dr. Rosina. Navajam to zato, ker prva rzsodba govori o tujih vplivih.

Ker se je pri drugi obravnavi zastopnik tožiteljev pritoževal, da so listi pisali članke zoper Dreota, omenim, da so objavili samo suha poročila o obravnavi brez dodatkov.

Objektivno bi bila obtožena kriva, če bi bila ona povzročila obrekovanje. Oproščena bi bila, če dožene dokaz resnice. Pozitivnim pričam stojé nasproti negativne, a to, kar nekateri otroci izrekajo za gotovo, mora veljati za dokazano. — Izrekla se je beseda. Pri majhnih otrocih je lahko mogoče, da jeden ali drugi otrok to besedo presliši, da ne pazi, itd. Negativne pričé torej pozitivnih izjav nikakor ne morejo ovreči.

Dokaz resnice pa v tem slučaju ni potreben. Kar je obtožena govorila, ni bilo javno; zato zadostuje dokaz verjetnosti. Govorila je samo z dvema osebama: s svojo sosedinjo in z Lipicem in to ob različnem času; ne sme se pa na teh oseb seštevati, da se dobi javnost dejanja. — Da je dokaz verjetnosti dognan, je gotovo. Ona je morala misliti, da so besede resnične. Nje lastna hči je prišla in iz lastnega nagiba ji je to pripovedovala. Mati je morala misliti, da otrok, ki besede golaž niti poznal ni, govori resnico. Ni imela uzroka misliti, da otrok ne govori resnice. Vprašala je tudi Vovk in tako se je prepričala, da je stvar resnična.

PODLISTEK.

V Karlovih varih.

(Spisal Fr. Ks. Meško.)

... Skozi takoimenovano „Gesäuse“ se do sedaj nisem vozil nikdar po dnevi, ampak vedno le po noči, ko sem — če nisem slučajno spal — pač slišal pod progo ali ob progi šumenje vodá, a videl ničesar. To je divje-romantišk kraj, ki me v marsičem spominja kokrške doline in deloma krajev ob Zidanem mostu.

Že ob starodavnem in slavnem benediktinskem samostanu admontskem začne drevje na gorovju pojemati in kažejo se gole stene. In potem pridejo soteske s svojimi razdrapanimi in razjednimi vrhovi. Ravno je deževalo in ob vrhovih in čeréh so se vile goste megle.

Ko je brzovlak odhajal iz Sv. Valentina proti Budjevicam, je bila že noč. Bil sem sam v vozu in voznja je bila prijetna, ker sem kmalu zaspal. Nekdaj v noči sem v spanju slišal, da je sprevodnik še nekoga privedel v kupej. Drugo jutro sem videl, da je železniški uradnik. V Budjevicah je zjutraj nekdo odprl kupejska vrata in zaslišal sem nemško govorico. „Če le ne bo žid“ — pomislim, ker na Češkem govoré nemški večinoma le židje. Res se zavesa odgrne in vstopita — dva žida, kakor so na sliki — elegantna sicer, a žida sta vendar bila. Taka družba mi sicer ni bila kaj ljuba, a kaj se hoče. Potrpljenje in diplomacija človeku marsikdaj koristita. Kake četrt ure še gledam skozi

okno ter opazujem krasna polja, na katerih se je valilo žito. Potem pa polagoma posežem po brevir in začnem delati velike in počasne križe, ne meneč se za sopotnika. Šilo za milo! Črez nekaj hipov vstane eden ter odide iz kupeja. Za kakih pet minut drugi. Z zadovoljnim smehlajem se spet udobno stegnem po blazinah.

Kakor večina čeških mest so Budjevice zakajene, še bolj Plzen. Pri ti množici fužin pač ni drugače mogoče. A vsaj mojim očem in mojemu ukusu to ne prija. Tedaj si vendar hvalim našo belo Ljubljano, divno Celje, moderni, aristokratski (?? — Ur.) Celovec!

Marijanske vari! Tepl, Karlovi vari! Že na kolodvoru uvidi tujec, da je v svetovnem zdravšišču. Množica ljudij, da se vse gnete, različni jeziki, razne noše. Pri izhodu kolodvora stoji uslužbenec mestne občine, ki dá gostu številko izvoščeka in ob enem kliče številke, da je mož z vozom takoj pri roki.

Karlovi vari štejejo 15.000 prebivalcev. Kopalških gostov brez onih, ki se tam mudijo samo mimogredé, poseti mesto na leto krog 50.000. Do konca junija t. l. jih je bilo že nad 26.000, kakih 8000 jih je bivalo ob koncu meseca še tamkaj. Iz naše cesarske hiše je bival junija meseca v kopeli nadvojvoda Jožef Ferdinand. Mesto leži 374·13 metrov nad morjem ter se dviga amfiteatralično ob Tepli. Ob straneh se dvigajo bregovi s krasnimi gozdovi, katere križajo neštete poti — dražestna šetališča.

Poslopja so vsa lepa, visoka. Večinoma ima vsaka hiša svoj vrt s prijaznimi lopami. Vsaka hiša ima tudi svoje ime in se adresujejo vsa pisma le na imena, ne na ulice, n. pr. „Rim, Pariz, Petro-

grad, Tiger, Venus, Savoy-Westend“. Zadnja vila je izmed najnovejših v mestu. Stoji v bližini krasne ruske cerkve. Njen posestnik je bil svoj čas natakár. Sedaj je posestnik te vile v Karlovih varih, ene v Parizu in ene v Kairu. Tako dela po vsem svetu reklamo za Karlove vare. In res je letos privabil v kopel maharadža (kralja) japoranskega Sardas Singa z mnogobrojnim spremstvom. Črni gospodje, s precej skladnimi obrazi in z velikimi turbani vzbujajo ob studencih precej pozornosti. Lepe rasti so, a noge imajo kakor palčice. Bolj so mi ugajali Nubijci s svojimi širokimi belimi plašči, z obrazi črnosvetlimi liki ebenovina, z rudečimi ustni in krasnimi belimi zobmi. V vili Savoy-Westend stanuje tudi proslula princesinja Chimay s svojim ciganom Rigom. Njuni podobi visé kot razglednice v mnogih oknih. A te podobe ne kažejo ne dobrega ukusa in tudi drugače niso kaj duhovite. Zato me je vsakokrat posilil obžalovalni smehlaj, če sem videl „bakšise“ in debele matere z velikimi nosovi in širokimi ustnicami v celih gručah postajati pred temi podobami in slišal občudovalne vzklike: „Ah, die Princess Šimé!“

Časi, da bi vsako neumnost takozvanih višjih krogov občudovali ter ji dajali ravno nasprotna imena kakor zasluži, so hvala Bogu minuli. No, postarala se bo tudi ta sedaj razvpita princezinja in v malih letih, — kdo se bo zmenil zá-njo!

Dà, dà, vse se stara. A vse bi rado bilo mlado. Dovolite — nekega popoldne sem šel mimo „Grand hotela Pupp“, ko opazim, da sta se dve mladi gosposodičini okrenili ter gledali za neko trojico, za debelo, nekoliko šepavo gospo, eno mlajšo in šibkejšo, in nekim gospodom. In hipoma sta se obe zasmeljali

Treba se ozirati na razsodbo najvišjega sodišča (od dné 1. sept. 1869), ki je razsodilo: „Kriva dolžitev nenravnega dejanja zoper kakega učitelja je upravičena, če je oprta na izjavo enega šolo obiskajočih otrok.“ Zadostuje torej razsodba enega otroka, ki obiskuje šolo. Bilo je torej v tem slučaju tem več uzroka, da se je otrokom verjelo.

Torej ni dokazano, da je obtožena ono govorico povzročila, ali da je celo otroke besedo „golaž“ naučila. Dokazano je le, da so otroci prinesli to besedo. Obtoženka bi se torej mogla obsoditi le po § 493, al. 3. A h temu je potrebno, da je razžaljenje tudi skušala razširiti. — Razsodba najvišjega sodišča, ki se je prebrala pri zadnji obravnavi, se ozira na ta slučaj. Razsodba je znana. — Matevžič onih besed ni hotela razširiti; govorila je samo z dvema osebama pod štirimi očmi. O kakem poskusu, kakem naporu, da s stvarjo seznanji še druge osebe, ni govora.

Iz navedenih vzrokov prosim, da se obtoženka oprosti.

Dr. Abuja, zastopnik tožitelja, pravi, da ga je govor zagovornika dr. Kraut-a kar največ presenetil in da ne vé, ali je govoril kak zagovornik obtožene stranke ali pa ljudski govornik.² Tri četrte svojega govora je (dr. Kraut) govoril v prid stranki, katere ni imenoval, katera se more pa lahko misliti.³ — Nato govornik ponavlja, da je šlo za čast odlične osebe, katera se je morala braniti po tej poti (?). Na to skuša še dalje dokazovati o tistih „vplivih“ in slika vso pravdo tako, kakor da bi za obtoženo stala kaka politična stranka. Dokazov pa dr. Abuja tudi sedaj ne navaja, marveč samo pravi, da bi — državni pravdnik (!) posegel vmes, če bi se vedelo za koga, ki je vprizoril celo golaž-zadevo!!⁴

Dr. Abuja dalje trdi, da je ono govorico povzročila obtožena, in da on ne verjame, da ji je hčerka to rekla. Matevžič je takoj tekla (!?) k dvema pričama, da jima to pové. — Ne more se misliti, da bi v službi osiveli učitelj mogel kaj takega reči; in če bi Matevžič bila pametna ženska, bi morala vedeti, da je to nesmisel, če ji otrok kaj takega pravi. — Dalje razpravlja govornik o sodelovanju doma s šolo.

Stvar naredi utis, da se je vse otrokom priučilo in to se je zdelo verjetno tudi prvemu sodniku. — Kazen, ki se je odmerila Matevžičevki, je še premila. Kako se mora vojskovati učitelj, če hoče izpolniti svojo dolžnost in pri manj omikanih ljudeh se more zabraniti le z ojstrimi kaznimi, da se kaj takega

² No, mi smo se pa čudili le govorom dr. Abuje tako pri drugi kakor tretji obravnavi. Govoril je o vsem mogočem, v stvar pa in v dokaze, navedene od zagovornika, pa se ni spuščal.

³ Dr. Abuja sam najboljšé vé, kdo je začel pri pravdi, ki nima prav nič političnega na sebi, o „zunanjih vplivih“ in kako vlogo so igrali ti — vplivi, katerih vkljub najstrožjemu iskanju nikjer ni našli, a so vendar pri pravdi igrali toliko vlogo! Da se je dr. Kraut ustavil takemu podtikanju, je bila njegova dolžnost. Da dr. Abuji to ni bilo po volji, je pokazal njegov govor.

⁴ Ta izrek dr. Abuje, katerega hvalijo za posebno modrega in dobrega zastopnika, pa je res vreden, da se ga dobro pribije! Vemo, da bi državni pravdnik zasledoval marsikoga, ko bi za to imel kak povod! A ravno to je najlepše, da se tu ne more ničesar najti, in naj se zberó državni pravdniki in liberalni odvetniki cele Avstrije, ker tistih „slovitih“ vplivov, ki so tu igrali neko vlogo, nikjer ni!

in ena je s prijetnim zategnjenim glaskom menila: „Škandal! So eine alte Dame!“ — Kaj pa je? pogledam. In kaj je bilo? Ali uganete? Ne! Glejte, stari šepavi gospej je „puder“ in „šminka“ kar visela raz obraz, da je bila videti dosti mlajša kakor pred njo korakajoča — hčer! Tableau!

„Ah, vsi se staramo, vsi, tudi Vi, gospa“ sem mislil in prav iz srca bi želel, da bi ji to kdo povedal v obraz, če ne drug, pa njen soprog, ki je tako žalostno-udano v svojo usodo tiho stopal ob nji.

Nemara vas zanima ciničen izrek bivšega natakarija, sedanjega posestnika vile Savoy-Westend: „Tri dobre sezone sem že imel in kupil sem si tri vile. Če bo še ena taka, pa si kupim še ženo!“

Vidi se, da niso „moderni“ le nekateri slovenski romanopisci, ampak da stojé na isti „višini“ tudi nekateri — bivši natakariji. (Konec sledi.)

Smešničar.

* **V naglici.** Jurče: „Miha, ti si velik osel!“ Miha: „Ti si pa največji.“ Stric (pisoč pri mizi): „Tiho, kaj se kregata, kakor bi bila sama v izbi!“

* **Ne kruha!** Triletni Mirko sedi pri mizi, na kateri se kadi sklada dobro zabeljenih štrukljev. Odrasli molijo in Mirko tudi sklene ročice ter poslušna molitev. Komaj pa domolijo do: „Daj nam danes naš vsakdanji kruh...!“ plane po konci, razpne roke in zakriči: „Ne kruha! Ne kruha; štrukljev! štrukljev!“

* **Kaj je storil Jezus po 40 danskem postu?** „Kaj je storil Jezus, ko se je postil štirideset dni?“ vpraša katehet zelo lahkomiseljnega učenca. V naglici odgovori ta: „V Kano je šel na ženitovanje.“

ne ponovi. — Nadučitelj je moral prestati mnogo vznemirjenja; spravi bi bil svojo službo v nevarnost, ker je to najhujše očitanje zanj, da je zlorabljal svojo službo in otroke učil take stvari. To kaže, da je kazen odmerjena prenizko. Če sem predložil časnike, sem storil to, da pokažem, kako se je ta stvar že razširila. Oni listi niso bili tihi, marveč so napadli Dreota, predno je bila stvar še razsojena.⁵ — Konečno zahteva, da se krivda obtožene potrdi in kazen zviša.

Zagovornik dr. Kraut: Moj namen nikakor ni bil, da bi zagovarjal kako stranko; navesti sem to moral, da dokažem, kako ničévo je govoriti o tujih vplivih, a od tega je odvisna razsodba. Vprašanje je, je-li Ap. Matevžič one besede povzročila ali razširila. Tujega vpliva ni bilo! in če so časniki o zadevi pisali, vendar s tem niso vplivali na razsodbo. Gotovo pa je, da se mora izpovedi obtožene verjeti, in otroci so to potrdili. Zato prosim, da se mojemu prizivu vstreže.

Sodniki so na to odšli h posvetovanju, a takoj so zopet prišli v dvorano in predsednik Morič naznani, da se krivda in kazen Apolonije Matevžič potrdi. — Priziv dr. Krauta, naj se obtožena oprosti, kakor priziv dr. Abuje, naj se ji kazen poviša, se odklonita.

Ob 1. uri je bil konec obravnave.

A. Dreó je torej s svojo tožbo „zmagal“. More se li te „zmage“ veseliti?!

Koroški deželni zbor.

17. seja, dné 8. julija. Naklada na žgane pijače je prinesla deželi l. 1900. čistih 549.902 K, naklada na pivo 94.159 K. Dohodki iz naklade na žganje so zaostali proti proračunu za 28.443 K, ker se je porabilo manj žganja.

Donesek za železnico.

Po daljšem posvetovanju je zbornica sprejela sledeče predloge: 1. Dežela dá za nove železnice na Koroškem že dné 23. februarja 1897 dovoljenih 200.000 kron s pogojem, da se Podljudelj in Borovlje primerno zvežejo z nameravano črto. — 2. Deželni odbor naj obravnava z vlado, da se ta stranska železnica zagotovi. — 3. Če se za zidanje krajevne železnice iz Borovelj-Podljudelja do Svetne vasi ustanovi posebna akcijska družba, more se del gori imenovane svôte porabiti zanj. — 4. Dež. odbor naj prosi vlado, da se črta Celovec-Svetnavas nameravnih železnic čim preje zgotovi. — 5. Znesek 200.000 K se plača v 10 letnih obrokih.

Posl. Hönlinger pravi, da bi zadostoval tudi donesek 100.000 K. Poslanci Hinterhuber, Steinwender in Luggin govore za odsekov predlog, ki se konečno tudi sprejme.

Več došlih prošelj se odkloni in rešijo nekatere manjše stvari v smislu odsekovih predlogov. — Dekliškem zavetišču v Kazazah pod Celovcem se dovoli 400 K podpore. V zavodu je 70 deklet, ki so bila prej zanemarjena, a samo za 10 se nekoliko plačuje.

Gledé stalnih šolskih nadzornikov se dež. zbor zopet izjavi za to, da je pravzaprav stvar države, jih plačevati.

Prošnja občin Ariah in Himmelberg, da se prevzame neka občinska cesta v deželno oskrbo, se odkloni; zato se pa nemški južno-avstrijski zvezi „turnarjev“ dovoli 100 K.

V zaupni seji se reši več prošelj za zasebne podpore. — Posl. Metnic utemeljuje svoj predlog, da se naj določijo načela za novo lovsko postavo.

18. seja, dné 9. julija. Posl. Grafenauer predlaga, deželni odbor naj preskrbi, da smejo tudi evidenčni geometri (zemljemerci) meriti meje in napravljati načrte.

Poročilo o zidanju novih zavodov za slepce in gluhoneme se vzame na znanje. — Za dovozne ceste k železničnim postajam se dovoli 5430 K. — Reši se več cestnih zadev in prošelj.

19. seja, dné 10. julija. Neko dunajsko društvo namerava zidati električno železnico iz Celovca v Himmelberg. Deželnemu odboru se naroči, da posreduje med društvom in posameznimi občinami ter potem poroča v prihodnjem zasedanju. — Posl. Jan. Huber predlaga, naj se okrajnim glavarstvom naroči, da se pri določitvi udov komisij za določitev pridobinskega davka ozirajo kolikor mogoče na razne kraje in doline.

Več došlih predlogov deželnega odbora se odkáže odsekom in dovoli nekaj podpor v cestnih zadevah. — Za zazidanje grabna pri Kirchbahu se dovoli 5373 K. — Deželnim živinozdravnikom se uredi nekaka pokojnina, če so skozi 10 let službovali v deželi in se zavarovali pri deželni zavarovalnici za starost.

20. seja, dné 11. julija. Posl. Grafenauer predlaga, naj se črta zilske uravnave med mostom

⁵ Ne vemo, zna-li dr. Abuja še brati, ali ne, da trobi vkljub temu, da se mu je stvar pojasnila, svojo kar naprej.

v Dolek in Nampolah tako prenaredi, da se prične uravnava 50 metrov pod prvim mostom. V to naj se vršé potrebne obravnave.

Povodnji ob Možici so l. 1900. napravile precej škode. Treba je bilo plačati: za poprave ob deželnih cestah 3930 K; za mostove ob koroškoštajerski meji 5504 K (naša dežela plača polovico); na občinskih potih v občini Črna 6900 K (dežela plača tretjino); na potih občine Prevalje 2700 K (dežela plača tretjino). L. 1900. je dežela za to potrosila 5876 K, letos bo treba plačati še 1600 K.

Za popravo deželne ceste v rožni dolini od borovške ceste do St. Petra (7 kilometrov) bi se potrebovalo 40.000 K. Ker se po novi železnici razmere predručajijo, se deželnemu odboru samo naroči, da prihodnje leto zopet poroča o tem. — Poročilo o pregledovanju občinskih uradov se vzame na znanje. Posl. Ghon govori zoper to, da se občinam naklada toliko dela v prenešenem delokrogu. — Prošnja deželnega sodišča v Solnogradu, da se sme poslanec dr. Steinwender sodnijsko zasledovati, se odkloni.

Celovška realka pa veronauk.

Posl. Steinwender je bil predlagal, da se število ur na celovski realki za profesorje skrči tako, kakor je uvedeno na drugih realkah. V imenu juridično-političnega odseka je o tem poročal dr. Metnic in predlagal, naj se § 23. realčne postave v tem smislu prenaredi.

Deželni predsednik pl. Fraydenegg izjavi v imenu vlade: Želeti bi bilo, da se na celovski realki vpelje isto razmerje ur, kakor je po drugih realkah in gimnazijah. A s tem bi se dotična postava prenaredila samo enostransko, in zato vlada predloga ne more vsprejeti. Vsprejeti bi ga mogla le tedaj, če bi se primerno prenaredili tudi paragrafi 8, 16 in 17, to je, če se veronauk vpelje tudi na višji realki, kakor je zahteval večkrat predloženi vladni načrt, in se prenaredé še nekatere druge določbe.

Dr. Steinwender pravi, da te zahteve vlade niso potrebne in predlaga, da se stvar še enkrat izroči odseku. — Dr. Prettner po znani svoji navadi zaropota zoper veronauk in pravi, da se po taki izjavi vlade ne more misliti na prenareditev § 23. Vlada ne odjenja od vpeljave veronauka na zgornji realki, in mi se torej trudimo zastoj. (!) Gotovo imamo še kaj važnejšega (!?) opraviti. Tudi ni treba, da se zniža število učnih ur profesorjem, in bolje bi bilo to število povišati. Značilno je, da naš koroški deželni zbor hoče tu znižati delavni čas, dočim državni zbor za delavce noče vsprejeti osemurnega delavnika. Predlagam torej, da se o postavi ne posvetuje. — Dr. Steinwender: Če vladi vstrežemo v dveh točkah, treba počakati, ali prenaredba § 23. samo zato ne bo potrjena, ker ne vpeljemo veronauka. Če je to vpeljano na vseh realkah, zakaj bi pri nas ne bilo? Zakaj naj trpé profesorji zato, ker ne vpeljemo veronauka? — Dr. Prettner: Ker se nas za veronauk menda vendar ne more pridobiti, je vse govorjenje odveč.

Posl. Einspieler: Poslanec Steinwender je sem ter tja prav nedosleden. Če pravi, da je prejšnji njegov sklep dosleden, mora reči, da je le dosledno, da se tudi na naši realki vpelje veronauk, ko je vpeljan že na vseh drugih realkah. — Posl. Artur Lemiš: Vlada hoče s trmo vpeljati veronauk (posl. Einspieler: In naš deželni zbor ga hoče s trmo zabraniti). Da se brani so drugi vzroki: prej so bili veroučitelji, ki so učili krščansko in ne konfesijonelno... (Ali si je modri dohtar to modrost dal že patentovati, ne vemo!)

Konečno se vsa postava vrže pod klop. V „napredni“ naši deželi torej zopet ostanemo lepo pri starem.

Poročilo o shodih županov se vzame na znanje.

Posl. Grafenauer utemeljuje svoj predlog, da naj smejo evidenčni geometri brez dovoljenja finančnega ravnateljstva pri kupih itd. meriti zemljišča in izdelovati dotične načrte. Predlog je popolnoma gospodarsk. Tistim, ki imajo s kupčijo in zamenjanjem le malokdaj opraviti, se bo zdel sicer malenkosten, vendar pa je za prebivalstvo dober. Izpeljava je odvisna le od dobre volje in podpisa vlade. Zemljišča se mnogo zamenjavajo; stroški za merjenje itd. so neprimerno visoki, dostikrat višji nego kupna cena. Civilni (zasebni) zemljemerci stvari dostikrat prav ne izpeljejo; evidenčni geometri bi jih radi prevzeli, a ne smejo. Zato se naj zastareli ukazi odpravijo.

21. seja, dné 12. julija. Poročilo o korakih za povzdigo planinstva se vzame na znanje. Za pripravljala dela se je izdalo 700 K, za letos je proračunjenih 4000 K. — Posl. Grafenauer se čudi, da je preostalo 1800 gld., dočim so se prošnje nekaterih planinskih zadrug za podporo odklonile. — Dež. predsednik pojasnuje dotična dela.

Občina „Kremsbrüken“ se razdeli v občini „Kremsbrüken“ in „Eisentratten“. Tudi občina

Lipa nad Saksenburgom se razdeli v občini „Lipa“ in „Kleblah“.

Obravnava se zopet o postavi gledé „likófov“. Več govornikov se izjavi zoper postavu, ker je brezuspešna. Pri podrobnih razpravi se dva paragrafa odklonita in nato predsednik to obravnava ustavi, ker je brezplodna. — Uravnava Gline se bo nadaljevala. Država se prosi za pomoč. — Deželnemu odboru za čebelorejo se dovoli 400 K podpore.

Gledé zazidanja smerškega potoka se deželnemu odboru naroči, naj z vlado vnovič obravnava o višjih doneskih. — Posl. Grafenauer prosi vlado, da dovoli višji donesek.

Dopisi.

Hodiše. (Nezgodna na lovu in samomor.) V soboto dné 13. t. m. je bil po tukajšnjih gozdih lov na srne. Na lov je prišel tudi celovški trgovec Anton Dobernik. Pri lovu se mu je zgodila nepravilna, da je obstrelil tukajšnjega lovca Karola Knely-a, ki je v svoji službi še-le od 1. julija. Dobernik je obstreljenega lovca vodil takoj do bližnje gostilne. Knely-u je postalo slabo in moral se je vsesti. Dobernik se je podal naprej. Ko je bil nekoliko oddaljen, je obrnil puško proti sebi in se trikrat vstrelil: v trebuh, prsi in glavo. Zgrudil se je umirajoč na tla. Lovec, ves prestrašen, je prišel v Hodiše po pomoč. Truplo nesrečnega samomorilca, ki je bil že od nekdanj zelo nervozen, so pripeljali semkaj. Knelya so prepeljali v celovško bolnišnico. Njegove rane niso nevarne.

Kapla ob Dravi. (Požar.) Pogorela je v nedeljo dné 14. julija Partlnova hiša, bajta in stog na Strugi pod Humbergom. Zažgali so otroci. Škoda je velika.

Glinje. (Ciril-Metodov god.) Kakor druga leta, tako smo tudi letos mislili proslavljati predvečer dneva, posvečenega slovanskima blagovestnikoma sv. Cirilu in Metodu slovesno. Ker se nam je pa ta večer skazil, kajti deževalo je, kakor bi iz škafa vodo lil, smo proslavili slovanska blagovestnika dné 5. julija. Vrli Glinjčani so zanetili „Na Glinjanih“ velikansk kres, ki je glasno prasketal in jasno razsvetljeval vso okolico. Topiči so grmeli, rakete so švigale in letale v zrak, bengalične lučice žarele, da je bilo pravo veselje jih gledati. Različne misli so nas obhajale, ko smo gledali velikanski kres, ki je jasno plapolal v nočni tmini. — Noč je vladala na Velikomoravskem in v Panoniji, predno sta prišla ta dva sveta moža. Ko pa sta zanetila kres prave vere, je zavladal jasen dan. A le malo časa je vladal jasen dan. Neusmiljeni krvolečni Madjari so pridrveli na plodnosna žitna polja panonskih in velikomoravskih Slovencev in poteptali pšenico, katero sta vsejala slovanska blagovestnika. Madjari so se zasadili kakor klin v slovansko meso in ločili severne Slovence od Jugoslovanov. Žalostna nam majka! — Tudi nam tukaj v Glinjah je precej huda predla. Pri zadnjih občinskih volitvah pa smo se vendar zdramili ter pokazali nemčurjem, da v Glinjah še živijo vrli slovenski rodoljubi, katerim je blagor narodov nad vse. — Upajmo, da tudi tistim zaspencem, ki se nikdar ne morejo odločiti, ali bi, ali ne bi, zažari velikanski kres, da bodo mogli reči v pravi luči gledati; potem pa tudi nam napočijo jasnejši dnevi. — Da se je ta večer tako sijajno obnesel, k temu je veliko pripomogel gospod Lovro Zablačan, gostilničar na Trati, ki je nas po kresovanju pogostil z dobro večerjo in z dobrim pivom.

Pliberk. (Lov.) Čitali smo v št. 27. vašega cenjenega lista, kako so letos kmetske občine blaška in libuška v naši okolici same obdržale lov. K dotičnemu članku pristavimo le še to, da je do tega prišlo večidel le radi tega, ker so nekateri mestni mogočnejši preveč prezirali svoje kmečke lovce-tovariše; da, nekdo je bajè celo naravnost rekel: „kaj potrebujemo slovenskih kmetov med nami?“ Popolnoma prav, če se pri takem preziranju kmetje postavijo na lastne noge in nočejo več hlapčevati meščanom.

Podjunska dolina. (Raznoterosti.) Dné 9. julija popoldan je neznan tat ukradel p. d. Omevku v Belovčah vso obleko. Storil je to, ko so ljudje bili na polju. Ne daleč od tam je bil tat kake tri tedne prej obiskal nekega gospoda župnika in mu odnesel vse klobase. Tatú so zasačili dné 14. t. m. blizu Celovca. Tat je 46letni V. Samolej s Kranjskega. Ko so ga hoteli zapreti, se je branil na vso moč. — V Globasnici je bil dné 7. julija ob zelo veliki udeležbi pogreb Hilbrantove gospe v Vajšberzi.

Libuče. (Krajni šolski svet.) V krajni šolski svet so bili izvoljeni za šolo v Zg. Libučah: Mat. Breznik (Koren), načelnik; Jan. Turek (Štern), Jož. Ažman (Puffer), Al. Postrtnik (Mager) in Jan. Jelen (Volina), odborniki. Za šolo v Tunelu: Grdej Lud. (Grdej), načelnik; Skuk And. (Skuk), Filip Ant. (Filip), Močilnik Flor. (Škof), Sestričnik N.

(Rogl) in Zdove Mat. (Baštej), odborniki. Imenovani so sami katoliško-narodni možje. Gotovo bodo tudi v tem duhu skrbeli za poverjene jim šole.

Št. Jurij na Zili. (Poboj pri občinskem vratarju.) Da nam na deželi ne zmanjka zabave, zato pripomorejo občinske volitve. Pri zadnjih volitvah dné 7. maja, pri kateri so se pokazali „tudi-katoliki“ kot izvrstni trabantje liberalne misli, poskrbel je nek gostilničar za občni smeh, ker je imel službo vratarja, in to je bil mladi Jokič iz Dvorč. Pri vratih občinske pisarne je nadzoroval vsakega volilca in mu je pošepetnil in s kačjim pogledom namignil, kako mora vsaki voliti, kateri se mu noče zameriti — mogočnemu Jokiču iz Dvorč! In hentaj! Zdaj so se fantje v njegovi gostilni stekli, in mogočni Jokič, stari in mladi, oba sta bila brez upliva nasproti razsajajočim fantom. Tekla je kri, in sicer, kakor pravijo, zato, ker liberalni gospod Jokič baje ni storil svoje dolžnosti kot hišni gospodar! Tako se je zgodilo, da jo je popolnoma miren in pošten čevljarški mojster V. St. po nedolžnem skupil, da je zadobil nevarno rano nad laktom desne roke, in njegov sodrug E. iz Črešenja je dobil veliko rano v glavo. Zdravnik iz Št. Stefana nad Zilo je strmel nad prizadetima ranama, tembolj pa se čudi ljudstvo, da je to mogoče v hiši, kjer gospodari vnet liberalni gospodar, kateri si je priboril sedež v občinskem zastopu. No, vsaj se zdaj prav poznamo!

Sv. Višarje. (Razno.) Na praznik sv. Petra in Pavla je prišlo letos nepričakovano veliko romarjev. Vse se je trlo. Spovedovalo je šest duhovnikov, in pri sv. obhajilu je bilo v dveh dneh nad 1800 romarjev. Izvzemši le dobro uro v soboto zvečer je bilo ves čas najlepše vreme. — S kresom letos nismo imeli sreče. Deževalo je tisti dan pred praznikom sv. Cirila in Metoda ves čas tako, da gromade še nanositi ni bilo mogoče. Tudi zvečer dež ni prenehal in ves razgled je bil zadelan v gosto meglo. Drugi dan pa je bil povsem drugačen: solnce je pripekalo ves čas in tudi večer je bil lep. Ker prej ni bilo mogoče, počastili smo slovanska blagovestnika sedaj z mogočnim kresom in gromovitim pokanjem topičev. Sicer smo videli od tu ta večer še kakih 7 kresov po slovenskem Korotanu. — Med Podkloštrom in Vratami skočil je 5. t. m. popoldne iz poštnega vlaka nek Lah in se strašno pobil. Ko so nesrečo zapazili, se je vlak ustavil ter se pomaknil nazaj, da so nesrečnejša spravili v kupé. Kaj je groznemu dejanju vzrok, ni znano.

Šiška pri Ljubljani. (Podružničen shod.) Tukajšnja podružnica družbe sv. Cirila in Metoda je priredila v nedeljo dné 7. julija ljudsko veselico na Vodnikovem rojstnem domu v Zgornji Šiški, katera je sijajno uspela. Meščanska godba ljubljanska je izvrstno igrala, in sicer so bile pesni večinoma narodne. Nekateri je morala po trikrat zasvirati. Šentvidski pevci pod vodstvom gosp. nadučitelja J. Žirovnika so zapeli več krasnih pesnij in so svojo nalogo res mojstersko rešili. O delovanju družbe je poročal vč. g. profesor in monsignor Tomo Zupan. Gosp. J. Drenik, podružnični predsednik, je primerjal družbo sv. Cirila in Metoda materi, ki se trudi in trudi, da bi dala svojim otročičem potrebne hrane. Solze se ji lesketajo v očeh, ako vidi, da so otroci lačni, gladni. Tudi prvomestnik naše družbe se trudi in trudi, da bi nasitil lačne otročiče. Število otrok narašča od leta do leta. Kje pa je treba hrano iskati? Družba sv. Cirila in Metoda bo mogla le prospevati, ako bodo Slovenci s združenimi močmi jo gmotno podpirali. — Veliko smeha in zabave je prinesla tombola. Ali bi se kaj takega ne dalo tudi na Koroškem napraviti? Ljudje bi se za celo stvar začeli še bolj zanimati. Družbi treba gmotne podpore. Koroški Slovenci! Mili bratje! Tudi Vam je sezidala družba prelepo šolo v Št. Rupertu pri Velikovu. Glejte, da ne zaostanete v požrtvovalnosti, da ohranite narodne svetinje, v požrtvovalnosti za ljubo slovensko dečo!

Novičar.

Na Koroškem.

Koroška trgovinska in obrtna zbornica je, kakor že omenjeno, v soboto dné 13. t. m. praznovala petdesetletnico svojega obstanka s slavnostno sejo v mali dvorani godbenega poslopja. Na slavnost je došlo obilno odlične gospode, zastopniki uradov itd. Predsednik zbornice, plem. Hillinger, ki ji je že 27 $\frac{1}{2}$ let na čelu, je pozdravil goste in govoril o postanku in razvitku zbornice ter o napredku dežele v trgovini in obrti. Govoril je malone dve uri. V imenu vlade je zbornici čestital deželni predsednik, v imenu dežele deželni glavar. Cesarju se je poslala udanostna izjava. Povodom petdesetletnice je zbornici došlo mnogo čestitk, med drugimi od več ministrov, vseh avstrijskih trgovinskih zbornic itd. Izšel je slavnosten spis, v katerem je opisano delovanje zbornice.

Iz uradnega lista. Po odhodu notarja J. Fresacherja v Št. Pavel je razpisano notarsko mesto v Beljaku do 31. julija. Do istega dne je razpisano notarsko mesto v Kotičah.

Umrl je dné 16. julija v Borovljah po dolgi težki bolezni vrli slovenski mož, g. Boštjan Mišic, posestnik p. d. Bošt, star 61 let. N. p. v m.!

Osebné novice. G. Fr. Richter je postal sodnijski pristav v Šmohoru. — G. Ljud. Brencé, c. k. konceptni praktikant pri finančnem ravnateljstvu v Celovcu, je bil dné 13. t. m. v avli univerze v Gradcu promoviran doktorjem prava.

Duhovske zadeve. Župnik v Medgorjah je postal tamošnji provizor, č. g. Mat. Riepl. — Nastavljeni so kot kaplani č. g. semeniški duhovniki: Fr. Božič v Vetrinju; R. Oitzinger v Milštatu; K. Plaš v Škocijanu; Vinko Poljanec v Kotarčah; Jan. Dragasnik v Globasnici. — Prestavljeni so č. g. g. Konšt. vitez Steinberg, kaplan v Kotarčah, za provizorja v Miheldorf; Jos. Stefan, kaplan pri Sv. Boštjanu, za kaplana v Volšberg. — Kot slovenski propovednik in nunski spovednik pri sv. Duhu je nastavljen č. g. semeniški prefekt Ant. Stres. — Preč. g. Dav. Pacher, dekan na Zgornji Beli, je stopil v stalni pokoj.

Samomori vojakov. Dné 12. julija opoldne se je v Celovcu ustrelil računski narednik (feldbebel) 7. pešpolka, Maričnik. Tega dné je pregledoval „na vresu“ generalni major, pl. Naswetter, tukaj nastavljeni 2. bataljon imenovanega polka. Pri tej priliki sta se dva vojaka pritožila čez narednika, da je z vojakih surovo ravnal in da je pomeveril različne stvari. Vsled tega si je Maričnik, ki je pri vojaki služboval že 12 let, vzela še isti dan življenje. Vstrelil se je dvakrat ter bil takoj mrtev. Zapustil je vdovo z enim otrokom. — V soboto dné 13. julija zvečer se je tu v vojašnici deželnih brambovcov vstrelil 24letni vojak Fr. Trebacher. Vzrok samomora je neznan.

Samomori. Dné 9. julija se je v Beljaku obesil 31letni hlapec v Fišerjevi pivovarni, And. Čitar. Zakaj, se ne vé. — Dné 7. julija se je v Beljaku ustrelil 24letni brivski pomočnik Andrej Šober. Uzrok samomora je neznan. — V Celovcu se je dné 10. t. m. obesil 15letni mizarski pomočnik Jan. Rader, pristojen v Žrelec. Uzrok je bil strah pred kaznijo.

Drobiž. Kranjski pešpolk št. 17. obhaja dné 6. in 7. avg. spomin bitke pri Jajcah. Dné 9. avg. odrine k vojaškim vajam na Kranjsko. — Z delom za železnico iz Sinčevasi do Železne Kaple so pričeli dné 11. t. m.

Po slovenskih deželah.

Obsojen liberalni hujskač. Tajnika baron Rokitanskega „Bauernbunda“, Neuwirta, so porotniki v Ljubnem na Štajerskem obsodili radi goljufije. Dobil je pet let ječe. Kakor se vidi, so si liberalni osrečevalci kmetov povsod jednaki.

Nesreča v planinah. Ponesrečil se je v planinah nad Gorjami dr. Iv. Jan. umirovljeni ljubljanski magistratni tajnik. Padel je čez pečino „Bratovlja peč“ nad Radovno 400 metrov globoko. Truplo so našli pastirji.

Strašno bogoskrunstvo se je dogodilo v noči od 5. na 6. julija v Hrušici pri Podgradu. Nepoznani roparji so odnesli iz župne cerkve v Hrušici ciborij, shrambico za veliko sv. hostijo z lunulo, 1 kelih (drugemu so le kupo odlomili), težko pozlačene kvaste dalmatiko in 2 srebrna srea z oltarja Matere Božje. Najžalostnejše je, da so odnesli posvečeno veliko sv. hostijo in okoli 20 malih hostij, katerih ob vsem iskanju ne morejo najti nikjer. Samo dve mali sv. hostiji so našli na tleh za oltarjem. Škode je okoli 400 K. — Dalje se poroča: Roparji so tekom 14 dnij oropali po Notranjskem že pet cerkv, namreč v Št. Petru, v Nadenjem selu, v Hrušici, v Sapanah in Kosezah. Iz sosednjih svetišč so ljudje prenesli vse dragocenosti, po mnogih krajih pa stražijo ljudje cele noči cerkve.

Strela ubila štiri može. Dné 8. jul. ubila je strela na nekem travniku med Štorjami in Sina-dolom štiri kosce, dva druga pa je nevarno poškodovala. Kosci so s Tolminskega.

Drobne novice. Cesarsko priznanje se je izreklo vseučiliščnemu profesorju, dvornemu svetniku v Gradcu, gosp. dr. Greg. Kreku, ob priliki zaprošenega umirovljenja. — Neko 18letno dekle iz Podkrajja pri Radečah na Dolenjskem je s pomočjo svoje mlajše sestre zadavila rojeno dete ter ga vrgla v jarek. Obe sestri sta že pod ključem. — V Mengšu pri Kamniku na Gorenjskem se je pri nekem posestniku izvalila gos, ki ima 4 noge in 4 perutnice. — Opozarjamo svoje bralce na inserat srečk za loterijo, ki se napravi na korist salezijanskemu zavetišču v Ljubljani.

Križem sveta.

Cesar, ki se zdaj mudi na svojem letovišču v Išlo, se je podal dné 14. jul. v Solnograd, kjer so slovesno odkrili spomenik pokojni cesarici Elizabeti, in sicer na prostoru, na katerem se je l. 1898. zadnjikrat mudila na avstrijskih tleh.

Slavnosti, ki so se vršile ob tej priliki, so bile veličanske, udeležba ogromna.

Laški poslanec obsojen. L. Mauroner, tržaški poslanec, je hotel svojo sorodnico Emo Mauroner oslepariti s tem, da si je dal sebi in nekeje gospe Stengle darovati vse premoženje svoje neizkušene sorodnice, za kar ji je obljubil neko rento. Na tožbo Eme Mauroner je sodišče razveljavilo rečeno pogodbo in je Mauroner obsojen, da povrne tožiteljici 106.000 kron. Tožiteljico je zastopal slovenski odvetnik dr. Gregorin.

Poslano.

Občinski urad v Škofičah ob jezeru je prosil, da se objavi sledeča

izjava:

Ker so „Kärntner Nachrichten“ že drugi objavile lažnjiv dopis iz Škofič ob jezeru o našem č. g. provizorju, in to celo s podpisom „nekateri za mnoge“, izrekajo podpisani posestniki fare Škofiče ob jezeru svoje obžalovanje, da se med nami najdejo taki ljudje, če tudi je njihovo število zelo majhno.

Ob enem pa izjavljajo podpisani svoje popolno zaupanje in najboljšo naklonjenost do svojega provizorja, č. g. Štefana Singer-ja, zahvaljujejo ga za mnogi trud in skrbi, ki jih je imel lani pri zidanju stolpa in nakupu treh novih zvonov ter nove stolpne ure, in izjavljajo, da so popolnoma zadovoljni tako gledé stolpa, kakor gledé ure in zvonov.

One, ki so povzročili in pisali tiste lažnjive in obrekovalne dopise, imenujemo bojzljive nesramneže, ker se v kljub pozivu ne upajo svojih imen javno imenovati. Tem bolj to obsojamo, ker imata obadva omenjena lažnjiva dopisa očitno le namen, pridobiti učiteljski stranki pristašev, med nami pa sejati sovraštvo in prepir ter nam vzeti zaupanje do svojega dušnega pastirja.

Škofiče ob jezeru, koncem maja 1901.

(Sledi 85 podpisov.)

Dostavek. V škofiški občini je 100 posestnikov. Od teh jih je 85 podpisalo zgornjo izjavo in sicer popolnoma prostovoljno in neprisiljeno. Od ostalih 15 posestnikov jih je več reklo, da niso ne za, ne proti izjavi, ker nočejo pripadati nobeni stranki. Iz tega pa se vidi, koliko jih je še na strani takozvane učiteljske stranke, in koliko vredni so lažnjivi dopisi, ki jih objavljajo „nekateri v imenu mnogih“. — Izjavo je povzročil narodni občinski odbor, ki je s tem počastil č. g. provizorja, pa tudi samega sebe!

Slovinci, spominjajte se Velikovške šole!

Gospodarske stvari.

Stroj, prijatelj kmetovalčev. (Konec.) Ravno tako dá sejalni stroj večje in bogatejše žetve, kakor tudi prihrani mnogo semena, vsled česar se stroški za ta stroj mnogokrat pokrijejo v najkrajšem času. Kosilni stroj stori posestnika neodvisnega od koscev. Opravilni izkazi novjših kosilnic, zlasti oni za žito, potrjujejo splošno dobiček košnje s strojem. Novejši mlatilni stroji skoro popolnoma v čisto omlatijo žito, kar je enako 5% dobička nasproti mlačvi s cepci.

Pri kombiniranih mlatilnicah, ki žito popolnoma za na trg očistijo in sortirajo, se ne zgubi prav nič zrnja, kar je sicer nemogoče, ako se žito na podu skupaj pometa in najpoprej pajkla in potem še na trijerjih sortuje. Ta dobiček je najjasnejši pri rastlinah z drobnim zrnjem, ki rado izpada, kakor n. pr. oljnato ogeršičino seme. Pri mlatilnicah se prihranijo dragi podi in skednji, del zavarovalnih stroškov in si tako ohrani večjo glavnicu mobilno, ki bi bila sicer v kmetijskih stavbah zazidana.

Ni več vprašanja o tem, da more v tako težkih časih, kot so za kmetijstvo današnji, obširnejša uporaba strojev mnogo pripomoči ne samo do večjih kosmatih dohodkov od ploščinske enote, ampak tudi do znatnejšega čistega dobička s tem, da nam poceni proizvajalne stroške.

Prednost strojevega dela nasproti ročnemu se tudi vedno bolj priznava, in sicer celo v onih krogih, katerim je najtežje ločiti se od starega, podedovanega običaja; te prednosti so tako razvidne in se dajo z računom tako jasno dokazati, da bi moral biti vsak omikan, misleč kmetovalec preskrbljen z vsemi sredstvi novejšje mehanike, ki mu pomagajo odstranjati omenjene nadloge. In res se je raba strojev v novejšem času mej kmetijstvom izvanredno razširila; celo mej priprostimi kmeti nahajamo pogoste parne mlatilnice, napravljene seveda zadržnim potom, dočim bodo sejalni stroji, kosilnice, trijerji itd. kmalu povsod znani kot najpotrebnejši del kmetijskega inventarja.

O, da bi vendar v interesu zopetnega razcvita najlepšega vseh obrtnih stanov prodrlo bolj in bolj

spoznanje, da rentabilnost kmetovanja ne odvisi samo od načina gospodarjenja, ampak posebno tudi od opravičnih močij!

S tem spoznanjem in z razširjeno uporabo strojev se bo zboljšalo tudi ravnanje s stroji, ki je pri večjih in manjših gospodarstvih le prepogostokrat silno pomanjkljivo. Seveda je pa umljivo, da stroj izpolni svojo nalogo le pri pravilnem in najskrbnejšem vodstvu, ter pri najboljšem ravnanju z njim.

„Nar. Gosp.“

Tržne cene.

V Celovcu, dné 11. julija 1901.

Ime blaga	na birne		na hektolitru		Prignalo se je
	K	v	K	v	
pšenica . . .	10	20	12	75	— konj
rž . . .	9	72	12	15	— pitanih volov
ječmen . . .	—	—	—	—	44 vprežne vole
oves . . .	5	81	7	26	1 junca
turšica . . .	8	20	10	25	59 krav
pšeno . . .	14	80	18	50	— telice
proso . . .	—	—	—	—	— pitanih svinj
krompir . . .	—	—	—	—	— prascev
leča . . .	—	—	—	—	
ajda . . .	6	90	8	62	

Pitani voli so po — K do — K, vprežni voli po 146 K do 320 K, krave po 146 K do 372 K.

Sladko seno je meterski cent po 4 K 40 v do 5 K 80 v, kislo seno po 3 K 60 v do 5 K 40 v, slama po 4 K 20 v do 5 K 20 v.

Promet je bil slab.

Velikovec, dné 10. julija. Prignali so: 236 volov, 94 krav, 9 telic, 7 telet. Cena za pitano živino 60 do 64 kron, za vprežno živino 52 do 58 kron za meterski cent žive vage. 125 ovc, 98 svinj, 1 kozo. Promet je bil dober. S svinjami zaradi kuge ni bilo prometa.

Dražbe.

(Kratice: vl. št. = vložna številka; d. ob. = davčna občina.)

Celovec. Dne 19. julija ob 10. uri, izba št. 85., Ranerjeva hiša št. 67, ob Ljubljanski cesti, vl. št. 212, d. ob. St. Rupert. Cena 18.852 kron, najnižja ponudba 9426 kron.

— Dne 24. julija ob 10. uri, izba št. 85., Šupejeva kmetija hiš št. 2, v Holbičah, vl. št. 61, d. ob. Holbiče. Cena 9259 kron, najnižja ponudba 6415 kron.

Loterijske številke od 13. julija 1901.

Linc 13 87 30 55 28
Trst 24 52 4 38 30

NAZNANILA.

V pomoč Salezijancem!

Žrebanje nepreklicno 30. dec. 1901.

Efektna loterija

za zgradbo zavetišča in odgojevališča v Ljubljani.

Srečka 50 v.

Srečke se dobivajo v odborovi pisarni v Ljubljani, Gosposke ulice.

Razprodajalcem popust.

Hiša,

kakor gospodarsko poslopje, lansko leto novo sezidano, na lepem prostoru, 1/2 ure od Beljaka, s sadnim vrtom, ki ima 12 oralov zaraščenega gozda, 8 oralov njiv in 4 orale travnikov in paš, se zaradi boleznih cen prodá. Več se izve v hiši št. 8 v Trdaničah pri Beljaku.

Egidij Jeglič,

Selo, pošta Žerovnica (Gorenjsko).

Priporoča pravi **natorni brinjevec**, liter po 2 kroni 60 vin., 3 litre franko 9 kron. — **Med**, garantiran pitanec, v škafih po 20 in 40 kilogramov, kila 1 krono 20 vin., v kositrenih škafih po 5 kilogr. franko 6 kron 80 vin. Za pristnost se jamči.

Lepa kmetija

v Podgradu, občina Medgorje, se prodá cenó iz proste roke. Ima 40 birnov posevne, 15 oralov dobro zaraščenega gozda in 10 oralov travnikov z napeljano vodo. Poleg hiše je velik sadni vrt ter so vsa gospodarska poslopja zidana in v popolnoma dobrem stanju. Skupne pašje je blizu 1000 oralov. Pohišstvo se prodá zaradi preselitve in se natanjnejši pogoji poizvedó pri posestniku **Jožefu Sušniku** p. d. Krasniku v Podgradu pri Medgorjah, pošta Grabštanj na Koroškem.

Mlin s hišo vred

in primernim svetom, kojega je okolu 8 oralov in leži ob cesti, se prodá iz proste roke. Več pové posestnik **Šimen Kozmič** p. d. Šiftar v Zagorju, pošta Grabštanj na Koroškem.

Najgotovješi in najcenejši nakup

koles (bicikljev) in šivalnih strojev.

Kolesa („Styria“), znana najboljša znamka, in bambusova kolesa od 80 gld. višje. Šivalni stroji od 38 gld. višje z jamčenjem. Stara kolesa se zamenjajo. Že rabljena kolesa vedno najceneje v zalogi. Vse poprave koles in šivalnih strojev najceneje in dobro samo pri

Francu Grundner-ju,
Celovec, Dunajske ulice 10.

Kajža,

1/4 ure nad Grebinjem, ki ima 13 oralov sveta in se pridela mnogo sadja, se prodá iz proste roke. — Več pové posestnik **Simon Stojan** p. d. Horn nad Grebinjem, pošta Grebinj na Koroškem.

Janez Lavrič in Peter Aleš,

lončarja v Hodišah, pol ure od Vrbskega jezera, priporočata slavnemu občinstvu svojo **bogato zalogo pečij, štedilnih ognjišč in vseh v to stroko spadajočih rečij**, po najnižjih cenah in boljši kot drugod. Slavnemu občinstvu postregla bodeta vedno z najboljšim blagom.

Najnovješe in praktične

domače mline,

zelo trajne, ki se dajo lahko goniti z vsako silo in ki zmeljejo trikrat več, nego navadni mlinci s kamni ali z valjarji, kakor tudi vse stroje za kmetijstvo, posebno za sedanji čas, kakor: **gepeljne, mlatilnice, škoporeznice** itd., prodaja po najnižji ceni ter jamči za dobro blago in lahki tir **Josip Božič** p. d. Telian, posestnik v Vancavasi. Pošta Grabštanj (Grafenstein) na Koroškem.

Neobhodno potrebno za gospodarstvo!

Dr. Rosa balzam

za želodec,

iz lekarne B. FRAGNER-ja v PRAGI,

je že 30 let splošno znano **domače zdravilo**, katero pospešuje tek, olajšuje prebavo in lahko odvaja. Pri rednem vporabljanju ojačuje prebavne organe in je držl v pravem toku.

Velika steklenica 2 kroni, mala 1 krono.

Ako se prej vpošlje 2.56 K, pošlje se velika steklenica, in za 1.50 K mala steklenica franko na vse postaje avstro-ogerske države.

Pozor! Vsi deli zavoja imajo zraven natisnjeno in zakonito priznano varstveno znamko.



Pražko hišno zdravilo,

iz lekarne B. FRAGNER-ja v PRAGI,

je staro, najprej v Pragi uporabljavano hišno zdravilo, katero vzdržuje rane čiste in jih tudi obvaruje nečistobe ter ublažujoče deluje na vročino ter bolečine.

V škafih po 70 in 50 v, s pošto 12 v več. Ako se vpošlje 3.16 K, se pošljejo 1/2 škaflice, za 3.36 K 2/3 škaflice, za 4.60 K 3/4 škaflice, za 4.96 K 1 škaflice franko na vse postaje avstro-ogerske države.

Pozor! Vsi deli zavoja imajo zraven stoječo in zakonito priznano varstveno znamko.



Glavna zaloga: **lekarne B. Fragner-ja**, c. in kr. dvornega zalagatelja, „pri črnem orlu“ v Pragi, Mala strana, št. 333.

Po pošti se razpošilja vsak dan. Zaloge v lekarnah Avstro-Ogerske.